

LIGESTILLINGSVURDERING AF LOVFORSLAG

Forslag til ændring af lov om lønmodtageres ret til fravær fra arbejde af særlige familiemæssige årsager, ligestillingsloven, lov om aktiv socialpolitik og forskellige andre love (Gennemførelse af orlovsdirektivets bestemmelser om omsorgsorlov, afskedigelsesbeskyttelse m.v., samt fritagelse for rådighed ved orlov, bedre orlovsvilkår for trillingeforældre m.v.)

April 2022

J.nr. 2022 - 3426

L nr. 172

Baggrund

EU vedtog den 19. juni 2019 et direktiv om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner (orlovsdirektivet), som skal være implementeret i dansk ret senest den 2. august 2022. Der er på den baggrund den 26. oktober 2021 blevet indgået en politisk aftale om implementering af EU's orlovsdirektiv, herunder lønmodtageres ret til 5 årlige omsorgsdage samt en række ansættelsesrelaterede rettigheder. Lovforslaget skal implementere direktivet og udmønte den politiske aftale i dansk ret.

Formål

Lovforslaget har til formål, at gennemføre orlovsdirektivets artikel 6 om lønmodtageres ret til fem dages omsorgsorlov om året samt artikel 9-14 om fleksible arbejdsordninger, ansættelsesrelaterede rettigheder, beskyttelse mod forskelsbehandling, ugunstig behandling, negative følger og afskedigelse, bevisbyrderegler og sanktioner.

Formålet med lovforslaget er endvidere at udmønte den politiske aftale indgået mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet den 26. oktober 2021 om implementering af EU's orlovsdirektiv, ligestilling af orlovsrettigheder mellem forældre og øremærket forældreorlov, hvor aftalepartierne er enige om, at arbejdsmarkedets parters anbefalinger om implementering af omsorgsorlov, ansættelsesrelaterede rettigheder og fleksible arbejdsordninger, gennemføres.

Efter den politiske aftale blev indgået den 26. oktober 2021 har der været et stort politisk ønske om at forbedre orlovsvilkårene for familier, der får tre eller flere

børn ved samme fødsel. Derfor indeholder lovforslaget også en ændring af barselsloven, som indfører en særlig ret til 26 ugers ekstra orlov med barselsdagpenge til forældre, der får tre eller flere børn ved samme fødsel.

Ændringer i lov om aktiv socialpolitik har til formål at sikre, at reglerne i denne lov konsekvensrettes som følge af vedtagelsen af den øremærkede forældreorlov, som skal skabe mere ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet og i familien ved at tilskynde til en større lighed af orloven mellem forældrene. Reglerne i lov om aktiv socialpolitik omhandler retten til fravær som følge af graviditet, barsel, adoption og sorgorlov for forældre, der modtager hjælp i kontanthjælpssystemet, ressourceforløbsydelse under ressourceforløb eller jobafklaringsforløb, revalideringsydelse og ledighedsydelse. Lovforslaget indeholder også ændringer af lov om aktiv socialpolitik, som indfører en særlig ret til 26 ugers ekstra fravær til forældre, der får tre eller flere børn ved samme fødsel.

Den primære målgruppe

Den primære målgruppe for lovforslaget er lønmodtagere og arbejdsgivere. Lønmodtagere får med lovforslaget ret til fem dages omsorgsorlov om året til at yde personlig omsorg eller støtte til et familiemedlem, eller en person, der bor i samme husstand som lønmodtageren, som har behov for væsentlig omsorg eller støtte på grund af en alvorlig helbredsmæssig tilstand. Lønmodtagere får desuden styrket deres ansættelsesrelaterede rettigheder, herunder beskyttelse mod forskelsbehandling, ugunstig behandling, negative følger og afskedigelse m.v.

Den primære målgruppe for ændringer i lov om aktiv socialpolitik er ikke lønmodtagere, men forældre, der modtager hjælp i kontanthjælpssystemet, ressourceforløbsydelse under ressourceforløb eller jobafklaringsforløb, revalideringsydelse og ledighedsydelse.

De foreslåede ændringer i lov om aktiv socialpolitik svarer til rettighederne for ledige i de netop vedtagne bestemmelser i barselsloven, der implementere orlovsdirektivets bestemmelser om ret til 9 ugers øremærket forældreorlov implementeres i en 24-24-model, hvor hver forælder efter barnets fødsel får ret til 24 ugers orlov. Der øremærkes således 9 ugers orlov til hver forælder.

Tilsvarende får sociale forældre og nærtstående familiemedlemmer mulighed for med en fraværsret at tage del i den del af orloven, som kan overføres, sammen med barnet.

De sekundære målgrupper

- Udbetaling Danmark
- Kommunerne

Samlet vurdering

Lovforslaget skal ses i forlængelse af den ændring af barselsloven, som er gennemført ved lov nr. 343 af 22. marts 2022, som dels gennemfører orlovsdirektivets bestemmelse om øremærket forældreorlov til hver forælder, dels ligestiller forældres ret til orlov efter et barns fødsel.

Disse ændringer af orlovsreglerne forventes at tilskynde til en større lighed mellem orloven mellem forældrene, herunder vil de navnlig understøtte fædres orlovsafholdelse, som igen vil bidrage til mere ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet og i forhold til et øget fælles ansvar for omsorgsforpligtelser i familien.

Lovforslaget forventes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, idet lovforslaget sikrer lønmodtageres rettigheder og beskytter dem mod afskedigelse på grund af udnyttelse af retten til at holde omsorgsorlov. Samme beskyttelse udstrækkes til at omfatte sociale forældre, der gør brug af muligheden for at tage del i orlov efter barselslovens regler. Desuden får nærtstående familiemedlemmer, der gør brug af muligheden for at tage del i orloven, ligeledes en udvidet ansættelsesretlig beskyttelse.

Lovforslaget forventes videre at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, da lovforslaget sikrer bedre orlovsvilkår for forældre, der får tre eller flere børn ved samme fødsel, hvilket vil understøtte både mænd og kvinders fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet.

Tilsvarende gælder det for ændringerne i lov om aktiv socialpolitik, at lovforslaget forventes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, idet lovforslaget vil tilskynde til en større lighed mellem orloven mellem forældrene.

Samtidig forventes disse ændringer i lov om aktiv socialpolitik som følge af de netop vedtagne regler om tildelingen af øremærket orlov til fædre at understøtte afholdelse af fraværsret for fædre, der modtager forsørgelsesydelse efter lov om aktiv socialpolitik. Med forslaget forventes flere fædre at afholde mere fravær på baggrund af fraværsretten som følge af barsel og adoption, hvilket kan bidrage til større ligestilling mellem mænd og kvinder både på arbejdsmarkedet og udenfor, herunder i familien. Derfor forventes lovforslaget at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser for både kvinder og mænd.